

סיפורה של רפת אחת קטנה משפחת שדה בכפר ברוך

יוסי מלול - משק הבקר והחלב
hmb-malul@icba.org.il

הרפת המשפחתית הקטנה מתמודדת, בימים אלה, עם סדרה של קשיים שמקטינים מאוד את ההכנסה הפנויה שלה. בעקבות מכתבה המרגש של צעירה, **נוי שדה**, שנכתב לשרי החקלאות והאוצר, הגעתי לביקור ברפת אבי שדה בכפר ברוך, מושב ותיק בלב עמק יזרעאל.

האב ועם האח התאום והדברים שנאמרו שם, שווים למידה והתמודדות עם הנושאים שמעיקים על הרפת המשפחתית ובמיוחד על זו הקטנה.

אבי שדה (אונגרפלד בעבר) מקבל אותי ברפת, אחרי שסיים להכין ולחלק את האוכל לפרות ולעגלות. אבי הוא דור המשך לרפת משפחתית בכפר שנשארו בו שתי רפתות בלבד.

כפר ברוך הוא מושב עובדים שנקרא על שמו של **ברוך כהנא**, יהודי מרומניה שהיה מראשוני התורמים לקק"ל. הכפר הוקם ב-1926 על ידי כ-20 משפחות מבני המעמד הבינוני ברומניה, בהמשך הגיעו עוד חברים מגלויות שונות - קווקזים, רומנים ופולנים - "כל אלה שלא התקבלו לנהלל ולכפר יהושע, ששם היו האליטות, הגיעו לכפר. כך הסתכלו עלינו גם בבית הספר. אני נולדתי בפולין וכבר שם הייתה לנו רפת של כמה חולבות. כילד הסתובבתי ביניהן וחלבתי ביד. אבא גידל גם ירקות ובעיקר תפוחי אדמה." לישראל עלינו ב-1964 ושלחו אותנו לגבעת המורה שלייד עפולה. אבא הלך לסוכנות וביקש להיות חקלאי וקיבל כאן משק סוכנותי, כמו רבים אחרים. מהקבוצה שהגיעה אז נשארו בכפר רק שתי משפחות.

2 אחד הימים, לאחרונה, קיבלתי העתק מכתב של צעירה בשם נוי שדה לשרי הממשלה, שחלקו הראשון מובא לפניכם. המכתב והכותבת סקרנו אותי מאוד וביקשתי לשוחח אתה על הרקע לכתיבה. המכתב נכתב על דעת עצמה בלבד, מבלי לשתף אחרים, הוא נכתב בשטף וכולו מהלב, אף אם הוא סובל מאי דיוקים בעובדות.

בצד הלימודים השתלבתי בעבודות הרפת, כולל גידול סלק המספוא וסחיבת צינורות להשקיה עילית בתירס, עבודה שמפתחים בה שרירים חזקים

נוי סיימה לאחרונה שירות כשוטרת במחסומים בשטחים וחזרה הביתה עם אווירה ומוטיבציות גדולות לנושא ההתיישבות, החקלאות והצינונות. לצערי לא, פגשתי את נוי כי יומיים אחרי, היא המריאה לטיול למזרח, שעם סיומו היא הבטיחה לחזור ולהיאבק על החלומות שלה. ביקרתי ברפת של המשפחה במושב כפר ברוך שבעמק יזרעאל ושוחחתי עם

סככות חדשות מהרפורמה עם גג נפתח ומערכת צינור ערפול

הכניסה לכפר ברוך - מושב קטן ומתפתח בעמק יזרעאל

שנה טובה וברוכה לכל

רפתיני ישראל

והמשך שמירה על ענף הרפת הישראלי

המשמש מופת בארץ ובעולם!

משקי עמק בית שאן
אגודה שיתופית מרכזית לחקלאות בע"מ
ת.ד. 348 בית שאן 77100
טלפון 04-6065686

בגיל 50, עם חמישה ילדים, אבא פיתח את הרפת בעזרת סוס ועגלה. להשלמת הפרנסה של המשפחה הגדולה, עבד גם בסבלות היכן שצריך וגידל מלונים ותפ"א.

כיצד גדלת במשק ההורים?

"אני הגעתי לארץ בגיל 7 ובצד הלימודים השתלבתי בעבודות הרפת, כולל גידול סלק המספוא וסחיבת צינורות להשקיה עילית בתירס, עבודה שמפתחים בה שורירים חזקים. בהמשך עברנו לטרקטור, מבלי לזנוח גם את הסוס והעגלה. תחילה חלבנו ביד שמונה פרות ואחר כך חליבה לכד, מכון צנצנות והתקדמנו כל הזמן.

בית ספר יסודי היה בנהלל ותיכון ביפעת. אחרי שירות כלוחם בגולני יצאתי לטיול של חודש וחזרתי למשק. אבא לא היה צעיר ונשאר גלוי ואיש עבודה. אני סומנתי כבן ממשיך במשק ההורים, על אף שאני רביעי במשפחה, היה ברור שאני אמשיך את הרפת - היה הסכם עם כל הגופים הממלכתיים וגם כך נכתב בצוואת ההורים."

נולדו לי בעיקר זכרים ולא היה לי מספיק גידול עצמי, הייתה לי תמותה בלתי מוסברת של פרות והיו לי גם הרבה בעיות בריאות והכול בבת אחת. אצל מושבניק זה בא מיד לידי ביטוי בהיקף הייצור

כיצד אתה משלב את העבודה ברפת עם גידול משפחה וילדים?

"כל החיים אני ברפת, אבל גם לא נמנעתי מהנאות החיים, רקדתי בלהקות מחול והייתי רקדן אצל **גברי לוי** וידעתי לשלב עבודה עם חיים נורמליים וגידול משפחה.

לאבי יש ארבעה ילדים גדולים - הבת הגדולה, **לחן**, נשואה וחייה במושב היוגב ואף ילדה לאחרונה בן. זוג תאומים **נוי ובר** ששניהם השתחררו לאחרונה מהשירות הצבאי **וניר**, הבן הצעיר, משרת בפלס"ר נחל, כמו בר אחיו."

הרפת

55 חולבות, 570 אלף ליטר מכסת חלב, חבר בספר העדר ולאחרונה הכניס מחשב למעקב אחר ביצועי העדר. הזנה עצמית עם בור תחמיץ עצמאי וחליפה ממכון התערובות בנהלל. "הרפת היא כל עולמי, אך יש לי גם פלחה - מגדל 200 דונם שלחין - חומוס, אבטיח וחמניות וגם עושה תירס לתחמיץ דו גידול והשאר לשחת ולתחמיץ חיטה. חלק מהיבולים לתצרוכת עצמית והיתרה נמכרת בשווקים. כל סיפור חלוקת האוכל לוקח חצי שעה ביום, כולל ערבוב האוכל בבור התחמיץ ונסיעה לרפת לחלוקה פעם אחת ביום. כשאני מחלק את האוכל לבד יש לי מעקב אחר כל פרה ואני רואה מי קמה לאכול ומי נשארת לשכב."

נוי שדה כותבת לשר האוצר ולשר החקלאות

שלום יאיר לפיד,

שמי נוי שדה ואני מתגוררת במושב חקלאי בצפון הארץ. רציתי לשתף אותך בנושא שמאוד מעסיק אותי ואת משפחתי בשנים האחרונות ובעיקר בימים האחרונים - החקלאות בישראל עם דגש על רפת וחלב.

בחודשים האחרונים נשאר מחיר המזון (לפרה) גבוה ומחיר המטרה לליטר חלב לרפתנים ירד בכ-15 אג'. בעקבות זאת, הרפתנים לא מרוויחים, ובסופו של דבר מאבדים את פרנסתם. אדם ממוצע במדינת ישראל צורך כחצי ליטר חלב ביום, כך שכל אזרח במדינת ישראל צריך לדעת, שיש מי שמשלם את המחיר הכבד על החלב, כאשר הוא עצמו לא משלם. רוב אזרחי ישראל לא מודעים בכלל, שהחלב מגיע מהרפתות הקטנות,

שיש אי שם במושב קטן. חקלאי שקם בחמש בבוקר, עובד סביב השעון, וכל זה בשביל שאזרחי ישראל יקומו בבוקר וישתו את הקפה שלהם.

אבא שלי הוא אחד מהחקלאים האלה!

אבא שלי עלה לארץ עם משפחתו מפולין, לפני כמעט 50 שנה. אביו הקים את הרפת שלנו ואבי ירש אותה, כרגע יש לנו כ-60 חולבות ויש לנו רפת יפהפייה ומטופחת.

אבא שלי מבצע 3 חליבות ביום ומעבד כמעט 1,000 דונמים לבדו, בידיו. אבל, בחודשים האחרונים, נסגרות רפתות רבות בארץ כ-7 רפתות מתוך 11 ברמת הגולן, אין מה לדבר שבאזור הערבה התיכונה והדרומית, ישנן 2 רפתות בלבד, ושגם בעמק יזרעאל שוקלים לסגור את הרפתות - את הברזל ואת הפרות מוכרים לערבים.

אנחנו לא יכולים להסכים לזה שערבים יעבדו את שטחינו ויהיו אחראים על הפרות ועל השטחים החקלאיים שלנו!

מדינת ישראל קמה כמדינה יהודית, בדגש על מדינה חקלאית, "הצבר" הישראלי תמיד עמד בראשה, מה קרה לנו כמדינה? בעוד מספר שנים חקלאות ישראל תקרוס, ללא כל צל של ספק.

אם לא נתעורר עכשיו, עוד ועוד משקים ייסגרו, אנשים יאבדו את מפעל חייהם ואת פרנסתם, ימכרו את הרפתות, את הצאן ואת הפלחה לערבים. החקלאים בישראל, אולי ימחו מעט ואולי יעשו הפגנות קטנות, אבל הם גאים מדי, הם אנשי אדמה - הם לא ישתו ולא יעשו רעש, הם פשוט ייעלמו לאט לאט, ובסופו של דבר, נישאר במדינת ישראל ללא חקלאות, ללא דור המשך, הערבים ישלטו על רוב השטחים שלנו, וכנראה שנסמוך על מוצרים מחו"ל.

בבקשה תעזור לי!

חייבים לעזור ולעודד את החקלאים בישראל ואת בעלי המשקים הקטנים - הם אלה שמחזיקים אותנו בלעדיהם, בסופו של דבר, לא תהיה לנו חקלאות.

תודה - נוי שדה

של המשק.

ברפורמה בניתי את כל הרפת מחדש עם גג נפתח ושדרגתי לפני שנה גם את מכון החליבה, לחליבה לקו עליון של SCR ויש לי גם תגים ומחשוב של החברה.

המכון הוא 8 עמדות צד אחד, שלוש חליבות ליום, יש עובד מהמקום שהחליף עובד זר והוא חולב כל יום, אני מעסיק גם בדואי שחולב בסופי השבוע ואני חולב ארבע פעמים בשבוע.

אבי עולה לחלק את האוכל לבד

מכון חליבה צד אחד, שמונה עמדות, חליבה לקו גבוה

דבר דור ההמשך

בר שדה שהשתחרר לאחרונה משירות בפלס"ר נח"ל

"אני לא יכול לדאות את אבא עובד קשה וכל היום בהרבה עבודות. השתחררתי מהצבא ואני מרגיש צורך גדול לעזור לו, עוזב את החברים שלי ואת העיסוקים האחרים ומתגייס לחליבות ולשאר העבודות ברפת.

לא ברור לי עתיד הרפת, אין פרנסה לשתי משפחות, אבא עוד צעיר ואני מפחד לקשור את גורלי ולהישאר תקוע ללא פרנסה. במקום זה, אני יכול ללמוד משהו אחר ולעבוד בצורה מסודרת בחברה, עם רכב ותנאים וסופי שבוע פנויים למשפחה וגם מסלול התקדמות בחיים.

אני מתלבט מאוד והמצב בענף לא עוזר לי בכך."

למה הגעת לכנס כדי לשרוק במושב הפתיחה?

פעם ראשונה שהגעתי ליום אחד בכנס ירושלים. לצערי, אני לא רואה עתיד לענף, המחיר עומד לרדת ב-20 אגורות בארבע השנים הקרובות ומה נשאר לי לפרנסה?

לא הספקתי להכניס סולרי על הגג בגלל בירוקרטיה - ב-2010 נפצעת בעבודה והייתי מנוטרל מהרפת.

מדוע לא הגעת למכסה במשך ארבע שנים?

"מזל ביש - נולדו לי בעיקר זכרים ולא היה לי מספיק גידול עצמי, הייתה לי תמותה בלתי מוסברת של פרות והיו לי גם הרבה בעיות בריאות והכול בבת אחת. אצל מושבניק זה בא מיד לידי ביטוי בהיקף הייצור. לא הצלחתי לקנות פרות בזמן וכך נקלעתי לאי ביצוע. למזלי, בית הספר החקלאי בניר העמק ובעיקר גדי מרפת שריד השכנה, עזרו לי מאוד ומכרו לי פרות של 50 ליטר וכך עברתי את המשבר וכיום אני חורג מהמכסה."

איך נוי בתך הגיעה לכתוב מכתב שכזה לשרי הממשלה?

"הרפת של פעם יכולה לפרנס את המשפחה וכיום זה קשה מאוד. גידלנו ארבעה ילדים והסתדרנו והיום ללא העבודות נוספות אי אפשר לגמור את החודש.

חישוב מחיר המטרה לא נכון והוא לא מכסה את העלויות שהולכות וגדלות - חשמל, מים, ארנונה, מועצה אזורית, ביטוחים, תיקונים, חומרי ניקוי, תרופות - כל זה מתייקר כל הזמן ומחיר החלב יורד, זה לא סביר.

בשורה התחתונה, בקיץ הזה אני בתורים שלילי, אחרי החזר הלוואות הרפורמה ברפת.

עצרו לי את תוספות המכסה כי הייתי באי ביצוע ובמקום לבוא אליי ולבחון איך לעזור לי להתגבר.

נוי נמצאת בבית עם כלולו ושומעת את מה שקורה ובאופן עצמאי כתבה ליאיר לפיד ואחר כך, ישבנו ותיקנו את התגובה גם לד"ר תניב רופא."

Biomim

מיקופיקס | Mycofix
מנטרל רעלים מספר 1 במסבוא

Mycofix® Plus

ביוסטאביל פלוס | BioStabil Plus
ביוסטאביל לתחמיץ איכותי בבלי

שילד
פרויקטים ביולוגיים בע"מ

שילד לאחל
שנה טובה
ובריאה לכולם

office@shieldbiologics.com | שילד פרויקטים ביולוגיים בע"מ
קיבוץ מרחביה 19100 | טל. 0722635300 | פקס: 0722635301

חקלאים ואני רוצה להתפרנס בכבוד, לא להיות עשיר אבל לעבוד ולחיות בהוגנות.

החלטת להישאר בענף, נותנים לך תוספת מכסה ותוכל לגדול, להתייעל ולהרוויח יותר – לא כך?

גם קודם הוסיפו לנו מכסה שנתית וגדלנו, כיום נותנים לי סוכרייה ועליה אני צריך להשקיע במבנה ובקניית פרות. אני לא בטוח שבחשבון הכולל, אחרי השחיקה, אני ארוויח יותר. צריך לקנות מכל חלב יותר גדול, להוסיף מקום לפרות ולעגלות.

הקיבוצניקים לא עושים את החשבון ולא שמים לב להרבה הוצאות שאנחנו המושבניקים יותר מציאותיים ואמיתיים צריכים להוציא.

מצליח לראות כל פרה בעדר ולעקוב מקרוב אחר הביצועים

אם היית שותף לוועדת המעקב של "מתווה לוקר", מה היית מציע לתקן?

- צריך לתת מענקים והלוואות זולות לטווח ארוך, למי שרוצה להישאר בענף ולגדול. הלוואות יקרות ולטווח של ארבע שנים מקשות מאוד על החיים השוטפים.
- מחיר המטרה – לבחון היטב את כל ההוצאות וההצמדות – אין הלימה בין הורדת עלות המזון במחיר המטרה לבין הביצוע בפועל על ידי מכוני התערובת ומרכזי המזון.
- הקמת אגודת רפתנים מושבניקים – חשוב שמי שמייצג אותנו יראה את הדברים במשקפיים של מושבניק. האגודה תעבוד עם ההתאחדות והמועצה ותעשה טוב יותר בייצוג הרפת המשפחתית.
- כל רפת שנסגרת היא עוול לחקלאות ולהתיישבות ויש להילחם על כל אחת שתישאר.
- הבעיה היא העתיד והנעלם הזה מפחיד. עשינו רפורמה השקענו ים של כסף והכול עומד ללא ערך רב, כמבנים ללא חלופה. אי הוודאות מביאה למועקה נפשית ולחוסר ביטחון גדול – להשקיע או לא. יש חשיבות שמשרד החקלאות והענף ייתנו ביטחון לרפתנים, שגם בעתיד יוכלו להתפרנס ולהחזיר את ההלוואות לפיתוח.
- יש לי הרגשה שהממשלה רוצים פחות רפתנים בענף וכמה שפחות רפתנים זה טוב לה, כי האחרים יגדלו ואפשר להוריד ולהוריד את המחיר.

לא היה קל לשמוע את הדברים של אבי, שאינו נמנה על שכבת המנהיגות של המגזר המשפחתי. כך הוא וחלק מחבריו רואים את הדברים וזה שוב מעצים את הצורך של כולנו להמשיך – להקשיב, לתמוך, להסביר, ולקחת הכול בעת קבלת ההחלטות. ■

הרפתות נסגרות בכל הארץ ובמיוחד בפריפריה וכל החזון שלנו על התיישבות וציונות הולך ומתפוגג.

החשש הגדול שלנו שבעוד ארבע שנים, למכסה לא יהיה ערך ולא ברור ממה נתפרנס. אצל חלק גדול מהרפתנים המכסה היא הביטחון לחובות בבנק ואם ערכה יורד, אז גם אין לנו גם פנסייה. איבדנו את הביטחון שהיה לנו במשך שנים ארוכות.

מה שחשוב כרגע למשרדים, זה רק יעילות ואין לזה גבול וכך נישחק כל הזמן. בסופו של דבר לא השתתפתי בשריקות, אבל בהחלט הזדהיתי עם הכאב והכעס שלהם."

כשאני מחלק את האוכל לבד יש לי מעקב אחר כל פרה ואני רואה מי קמה לאכול ומי נשארת לשכב

אם זה המצב, כפי שאתה מתאר, אז למה לא מכרת את המכסה והיית מקבל סכומים גדולים וגם ערך גבוה לפרות שלך?

אני חקלאי עובד אדמה, הרפת היא אורח חיים בשבילי. אני בגיל 56 ואין לי מה לעשות בחוץ. אחרי שחייבו אותנו להשקיע ברפורמה את כל החסכונות וזה היה לא מזמן, עכשיו אמכור? ואיך אחזיר את החובות ומה יישאר לי אחר כך? לפי חשבוני יישארו לי 600 אלף שקל ומה אעשה איתם? הם יברחו לי מהידיים ואשאר בלי כלום.

אני מהמר על העתיד כי אין לי בררה. אנחנו מעבירים את הרפת מדור לדור ואני מקווה שיהיה למי להעביר גם את הרפת שלי. הגענו לארץ כדי להיות

